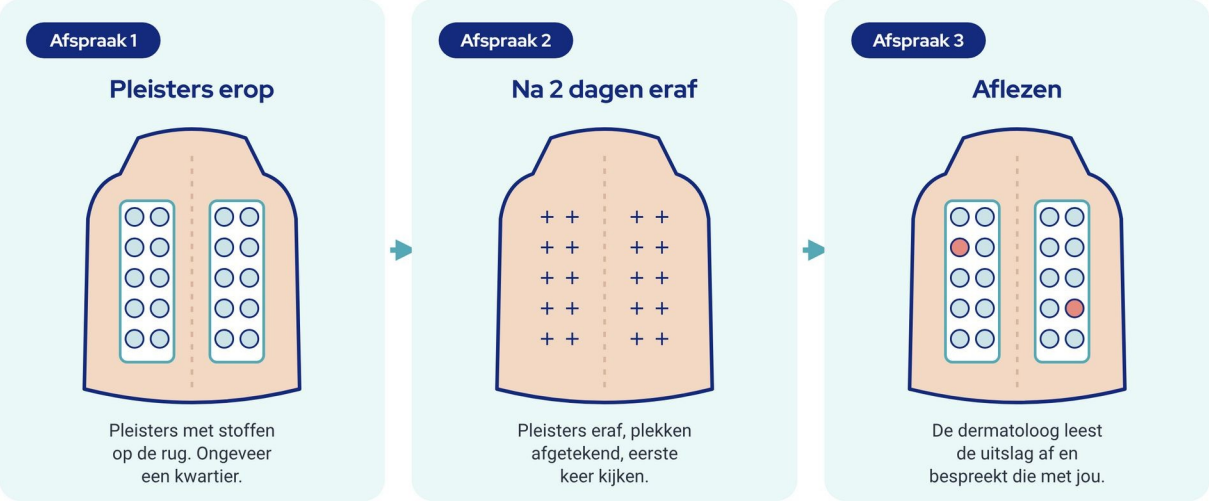
Onderzoek naar contactallergie

De plakproef bij de dermatoloog en de ROAT thuis

Het doel van deze folder

Deze folder is voor mensen bij wie de arts een contactallergie vermoedt, met of zonder constitutioneel eczeem. Je leest hoe de plakproef gaat, hoe je je voorbereidt, wat de uitslag betekent en hoe je thuis zelf een product test met de ROAT.

Wat is een contactallergie?

Bij een contactallergie reageert de huid op een stof die de huid raakt, zoals nikkel, parfum, haarverf of rubber. Het eczeem ontstaat uren tot dagen na het contact, precies op de plek waar de stof de huid raakte. Een allergie bouwt het lichaam langzaam op, vaak na herhaald contact over maanden of jaren. Niet iedereen krijgt even makkelijk een allergie.

Wanneer een plakproef?

De dermatoloog stelt een plakproef voor als een contactallergie mogelijk is. Bijvoorbeeld bij handeczeem, bij eczeem op een opvallende plek, of bij eczeem dat niet goed reageert op de behandeling. Met de plakproef worden alleen stoffen getest die via contact met de huid een allergie geven. Een allergie voor voeding, pollen of huisstofmijt wordt hiermee niet getest.

Je voorbereiding

- Smeer de dagen voor de test geen zalf of bodylotion op je rug. Dan blijven de pleisters beter zitten.
- Gebruik een week voor de test geen hormooncrème, tacrolimuszalf of pimecrolimuscrème op je rug.
- Tabletten tegen allergie (antihistaminica) mag je gewoon blijven gebruiken. Ze hebben geen invloed op de test.
- Gebruik je prednison of andere tabletten of injecties die de afweer remmen? Vertel het vooraf. Ze kunnen de uitslag beïnvloeden.
- Vraagt de arts om eigen producten mee te nemen, zoals crèmes, make-up of materiaal van je werk? Neem ze dan in de verpakking mee.

Het onderzoek

Je komt drie of vier keer, verdeeld over een week. De plakproef doet geen pijn.

Afspraak 1: pleisters erop

De assistent maakt je rug vetvrij en plakt pleisters met kleine hoeveelheden stoffen op je rug. De standaardreeks bevat de stoffen die in Europa het vaakst een allergie geven. Soms komen er stoffen bij die je thuis of op je werk tegenkomt, zoals een reeks voor schoenen of voor de kapper, of je eigen producten. Het plakken duurt ongeveer een kwartier.

Afspraak 2: na 2 dagen eraf

De pleisters gaan eraf. De plekken worden afgetekend met inkt die je alleen onder een speciale lamp ziet. De assistent kijkt een eerste keer naar je huid.

Afspraak 3: de uitslag

Op dag 3 of 4 kijkt de dermatoloog opnieuw, leest de uitslag af en bespreekt die met jou. Soms kijkt de dermatoloog op dag 6 of 7 nog een keer.

Tijdens de test

- De pleisters mogen niet verschuiven. Douche niet, sport niet en zweet zo weinig mogelijk tot na het laatste aflezen.
- Jeukt het? Laat de pleisters toch zitten. Laat een rand los, plak die dan vast met een extra pleister.
- Donkere plekjes die je door de pleister heen ziet, zijn kleurstof van de geteste stof en geen allergie.

Wat betekent de uitslag?

Een test is positief als de huid in een vakje rood wordt, opzwelt of bultjes of blaasjes krijgt. Een reactie die bij de tweede keer kijken weer weg is, is meestal een irritatie en geen allergie. Daarom wordt de huid vaker bekeken.

Ben je allergisch? Dan krijg je een lijst met de stof en de namen waaronder die in producten kan staan. Op cosmetica staat de lijst met ingrediënten op de verpakking. Zo kun je een product zonder die stof kiezen.

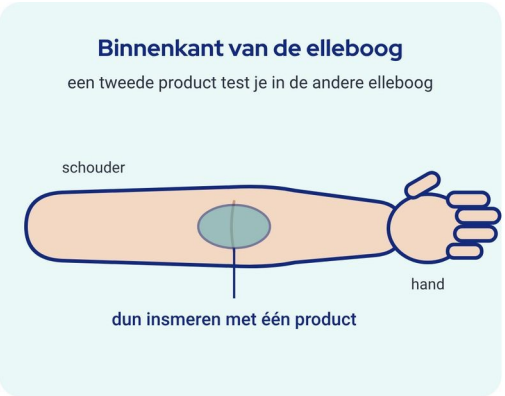
Bijwerkingen

- Jeuk op de testplekken.
- Zelden een irritatie op een geteste stof. Die gaat vanzelf over.
- Zelden wordt iemand door de test zelf allergisch voor een geteste stof.
- Zeer zelden: het eczeem wordt tijdelijk erger, er blijft een kleurverschil of een klein litteken op een testplek.

Soms ontstaat er een paar dagen na het laatste aflezen nog eczeem op een testplek. Dat kan een late reactie zijn. Neem dan contact op met de polikliniek dermatologie.

De ROAT: een product thuis testen

Met de ROAT (repeated open application test) test je thuis of je een product verdraagt. De test is bedoeld voor producten die op de huid blijven zitten.

Welke producten?

Geschikt: dagcrème, nachtcrème, bodylotion, deodorant, aftershave, oogdruppels, medische zalven en zalven op plantaardige basis. Niet geschikt: producten die je afspoelt, zoals shampoo, zeep en tandpasta, en sterke middelen zoals wasmiddel. Die kunnen bij deze test de huid beschadigen.

Zo doe je de ROAT

1. Smeer 2 keer per dag een dun laagje van het product in één elleboogsplooi.
2. Doe dat 14 dagen achter elkaar.
3. Was daarna je handen, zodat het product niet in je gezicht komt.
4. Een tweede product test je tegelijk in de andere elleboogsplooi. Soms gebruikt de arts ook de knieholtes.
5. Douchen, in bad en zwemmen mag. Smeer het product daarna opnieuw.

De uitslag

Krijg je jeuk, roodheid of eczeem op de plek? Stop dan en gebruik het product niet meer. Je bent mogelijk allergisch voor een stof in het product. Welke stof dat is, kan een plakproef met de losse ingrediënten laten zien. Blijft de huid na 14 dagen rustig, dan verdraag je het product waarschijnlijk. Verder heeft de ROAT geen bijwerkingen.

Neem contact op met je arts bij:

- eczeem dat een paar dagen na de plakproef op een testplek ontstaat
- eczeem dat erger wordt na een nieuw product
- vragen over de uitslag of over producten zonder de stof waarvoor je allergisch bent

Er is alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in deze folder juist is. Toch is niet elke behandeling geschikt of werkzaam voor iedereen. Je eigen arts kan je uitgebreider adviseren.

Samengesteld door dr. Annemie Galimont, dermatoloog, naar de folders Plakproeven en ROAT van onlinedermatologie.nl (2019), de ESCD-richtlijn voor plakproeven (2015), Nakada en anderen over de ROAT (Contact Dermatitis, 2000) en de NVDV-richtlijn Handeczeem (2020). Uitgave: onlinedermatologie.nl, oktober 2026.